

AMALIY SAN'AT DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI

Mamurov Abdusalom Anvarovich

Farg'ona davlat universiteti

Tasviriy san'at kafedrası o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20699594>

Annotatsiya: Mazkur maqolada amaliy san'at darslarida interfaol metodlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati, talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishdagi o'rni hamda ta'lim sifatini oshirishga ta'siri tahlil qilingan. Shuningdek, amaliy san'at mashg'ulotlarida qo'llaniladigan zamonaviy interfaol metodlarning afzalliklari va ularni amaliyotga joriy etish masalalari yoritilgan.

Abstract: This article analyzes the pedagogical significance of using interactive methods in applied art lessons, their role in developing students' creative abilities, and their impact on improving the quality of education. It also highlights the advantages of modern interactive methods used in applied art lessons and the issues of their implementation in practice.

Аннотация: В данной статье анализируется педагогическое значение использования интерактивных методов на уроках прикладного искусства, их роль в развитии творческих способностей учащихся и их влияние на повышение качества образования. Также освещаются преимущества современных интерактивных методов, используемых на уроках прикладного искусства, и вопросы их практического применения.

Kalit so'zlar: amaliy san'at, interfaol metodlar, ta'lim sifati, ijodiy fikrlash, pedagogik texnologiyalar, talaba faolligi, kulolchilik, kompetensiya.

Keywords: applied art, interactive methods, quality of education, creative thinking, pedagogical technologies, student activity, pottery, competence.

Ключевые слова: прикладное искусство, интерактивные методы, качество образования, творческое мышление, педагогические технологии, деятельность учащихся, гончарное дело, компетентность.

Kirish

Bugungi kunda oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini oshirish, talabalarni mustaqil fikrlashga o'rgatish va ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, amaliy san'at fanlarini o'qitishda an'anaviy ta'lim usullaridan tashqari zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanish zarurati ortib bormoqda. Chunki amaliy san'at nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko'nikmalarni ham talab etadigan fanlar sirasiga kiradi.

Interfaol metodlar ta'lim jarayonida o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytiradi, talabalarni faol fikrlashga undaydi hamda dars samaradorligini oshiradi. Bunday metodlar yordamida talabalar o'z fikrlarini erkin bayon etish, muammolarni mustaqil hal qilish va ijodiy yondashuv asosida yangi g'oyalarni ilgari surish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Amaliy san'at darslarida, xususan kulolchilik, naqqoshlik, yog'och o'ymakorligi va boshqa yo'nalishlarda interfaol metodlardan foydalanish talabalar qiziqishini oshirish bilan birga ularning amaliy faoliyatga bo'lgan motivatsiyasini ham kuchaytiradi.

Interfaol metodlar o'quv jarayonida talabalarni faol subyekt sifatida ishtirok etishga undovchi usullar majmuasidir. Mazkur metodlarning asosiy maqsadi ta'lim oluvchilarning

mustaqil fikrlashini rivojlantirish, bilimlarni o'zlashtirish samaradorligini oshirish hamda amaliy faoliyatga tayyorlashdan iborat.

Amaliy san'at fanlarini o'qitishda interfaol metodlar quyidagi pedagogik imkoniyatlarni yaratadi: talabalarning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi;

1. Amaliy topshiriqlarni mustaqil bajarish ko'nikmasini shakllantiradi;
2. Jamoada ishlash madaniyatini rivojlantiradi;
3. Kasbiy kompetensiyalarni takomillashtiradi;
4. Ta'lim jarayoniga qiziqishni oshiradi;
5. O'qituvchi va talaba o'rtasida samarali muloqotni ta'minlaydi.

Bugungi kunda ta'lim jarayonida qo'llanilayotgan interfaol metodlar talabalarning individual imkoniyatlarini namoyon etishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, amaliy san'at darslarida nazariy bilimlarni amaliy mashg'ulotlar bilan uyg'unlashtirishda ushbu metodlar muhim ahamiyat kasb etadi.

Amaliy san'at mashg'ulotlarida turli interfaol metodlardan foydalanish mumkin. Ularning har biri ma'lum pedagogik maqsadlarni amalga oshirishga xizmat qiladi.

“Aqliy hujum” metodi: Mazkur metod talabalarni yangi g'oyalarni ilgari surishga undaydi. Masalan, kulolchilik buyumlariga bezak kompozitsiyasini yaratishda talabalar turli variantlarni taklif etadilar va eng maqbul yechim tanlab olinadi. Bu jarayon ijodiy fikrlashni rivojlantiradi.

“Klaster” metodi: Klaster metodi ma'lum bir mavzu bo'yicha g'oyalarni tizimlashtirish imkonini beradi. Talabalar amaliy san'at turlari, bezak elementlari yoki kompozitsion yechimlarni klaster ko'rinishida ifodalash orqali mavzuni chuqurroq o'zlashtiradilar.

“Kichik guruhlarda ishlash” metodi: Amaliy san'at mashg'ulotlarida talabalarni kichik guruhlariga ajratish va ularga umumiy loyiha topshirig'ini berish samarali natija beradi. Bunday yondashuv hamkorlikda ishlash, fikr almashish va o'zaro tajriba orttirishga yordam beradi.

“Loyiha metodi”: Loyiha asosida o'qitish talabalarning ijodiy va kasbiy faoliyatini rivojlantiruvchi eng samarali metodlardan biri hisoblanadi. Talabalar ma'lum bir amaliy san'at buyumini yaratish bo'yicha loyiha ishlab chiqadilar va uni amaliyotda bajaradilar.

“Bahs-munozara” metodi: Talabalar tomonidan yaratilgan amaliy ishlarni tahlil qilish va baholash jarayonida bahs-munozara metodidan foydalanish mumkin. Bu metod estetik didni shakllantirish va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Interfaol metodlardan foydalanish natijasida amaliy san'at darslarining samaradorligi sezilarli darajada ortadi. Tadqiqotlar va pedagogik kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlar qo'llanilgan mashg'ulotlarda talabalarning darsdagi faolligi an'anaviy usullarga nisbatan yuqori bo'ladi.

Birinchiidan, talabalar o'quv jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi. Natijada ular bilimlarni tayyor holda qabul qilmaydi, balki mustaqil ravishda o'zlashtiradi.

Ikkinchiidan, amaliy topshiriqlarni bajarishda ijodiy yondashuv shakllanadi. Talabalar buyum yaratish jarayonida yangi g'oyalar ishlab chiqishga harakat qiladilar.

Uchinchiidan, interfaol metodlar kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Talabalar amaliy faoliyat davomida muammolarni hal qilish, qaror qabul qilish va natijalarni baholash ko'nikmalariga ega bo'ladilar.

To'rtinchiidan, dars jarayonida o'zaro hamkorlik muhiti yuzaga keladi. Bu esa talabalar o'rtasidagi kommunikativ kompetensiyalarning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Amaliy san'at darslarida interfaol metodlarning qo'llanilishi talabalarning ijodiy salohiyatini ochishga, kasbiy tayyorgarligini mustahkamlashga va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda amaliy san’at fanlarini o’qitishda interfaol metodlardan foydalanish bugungi ta’lim tizimining muhim talablaridan biri hisoblanadi. Ushbu metodlar talabalarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi, ijodiy faoliyatini faollashtiradi va kasbiy kompetensiyalarini shakllantiradi. Ayniqsa, kulolchilik va boshqa amaliy san’at yo’nalishlarida interfaol metodlarning qo’llanilishi nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg’unlashtirish imkonini beradi.

Shuningdek, interfaol metodlar yordamida ta’lim jarayoni samaradorligi oshadi, talabalar darslarda faol ishtirok etadi hamda o’z kasbiga bo’lgan qiziqishi kuchayadi. Shu sababli amaliy san’at fanlarini o’qitishda “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Kichik guruhlarda ishlash”, “Loyiha metodi” va “Bahs-munozara” kabi interfaol metodlardan keng foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Ishmuhammedov R.J. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
2. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2017.
3. Azizxo‘jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent, 2018.
4. Hasanboyev J. va boshqalar. Pedagogika. – Toshkent: Fan, 2021.
5. Yo‘ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiya asoslari. – Toshkent, 2020.
6. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.